
Zmatek nad zmatek

---

*Morbidní muzikál. Volně podle
stejnomeného románu
Julese Vernea.*

Roman Sikora

Osoby:

Optimista

Barbican

Maston,

Nichol,

Hunter

Scorbitteová

Chlebovník

Sultán

Bezdomovec

Novinář

Demonstrant

10 černoušků

Posel

Postavy z televizních spotů: Moderátor, Vědec, Hlas z reklamy, Moderátorka, Sabrina,
Moderátor, Raper, Kašpárek Glosátor, Jiný Kašpar, Hlasy vyvážených reportérů

Text vznikl v rámci mezinárodního projektu Dramatická klimatická změna a Afrika a za podpory Ekumenické akademie Praha a Evropské unie.

Velké poděkování pak náleží zejména Tomáši Tožičkovi, Jakubu Macečkovi a Mariovi Buzzimu za dobré rady a nápady.

(Píseň Deset malých černoušků zpívaná dětským hlasem zní v sále už když se diváci usazují. Nejdřív tiše, takřka neznatelně. Velmi pomalu se zesiluje. Nejvyšší intenzity nabude, když se začne pomalu stmívat. Je jí samozřejmě možné libovolně opakovat, kolikrát bude zapotřebí.)

Deset malých černoušků nechtělo hladovět,
jeden z nich se sežrat dal, zbylo jich devět.

Devět malých černoušků šlo ukrást kozu,
přistihl je farmář, zbylo jich osm.

Osm malých černoušků šlo si hrát před dům,
jeden z nich se škrábnul, zbylo jich sedm.

Sedm malých černoušků čekalo na déšť,
jeden seschnul, než přišel, zbylo jich jen šest.

Šest malinkých černoušků chtělo vybrat med,
roj se snes na jednoho, zbylo jich jen pět.

Pět malinkých černoušků svědčit k soudu míří,
jeden z nich řek pravdu, zbyli jenom čtyři.

Čtyři malí černoušci nechali všech pří,
jeden z nich šel pastí klást, do světa šli tři.

Tři malincí černoušci šli ulovit lva,
buvol nabral jednoho, zbyli jenom dva.

Dva malincí černoušci pro vodu šli hodiny,
jeden klesl na skále, a tak zbyl jediný.

Jeden malý černoušek vztek měl na svět zrádný,
proto se sám oběsil, a tak už nezbyl žádný.

1.

Každý by měl začít sám u sebe

(Na prázdnou scénu přichází Optimista. Žvaní tak dlouho, až už to publikum nemůže vydržet.)

Optimista:

Tak když jsme se tady dneska tak pěkně sešli, pohovořme si o tom, co by každý mohl udělat pro planetu Zemi. A tím i sám pro sebe. Protože nejsme tady přece na nějakém sjezdu egoistů, že ano. Protože všem nám jde i o něco víc. Ale samozřejmě i o sebe. Pojdme si teď říct, co každý z nás může udělat pro to, aby se zabránilo tedy katastrofě. Pro sebe a pro naše děti. Protože každý z vás, sám za sebe, má moc. Moc věci změnit. Každý z vás si sice nemůže koupit hybridní automobil, ale skoro každý z vás může jet ráno do práce hromadnou dopravou. Každý z vás si místo vany může dát sprchu. Každý z vás může používat šetrné

elektrické spotřebiče. Každý z vás má tu moc svým vlastním rozhodnutím přispět ke snížení emisí. Protože každý by měl začít sám u sebe. A nespolehat, že to někdo udělá za něho. Protože nesnížíme-li výrazně emise CO₂ a dalších skleníkových plynů, zničíme život na Zemi takový, jak ho známe. Zničíme náš svět a svět našich dětí. Všichni, jak tady sedíme, jsme už jistě slyšeli o globálním oteplování. Ale zdaleka ne každý tomu věří. Říká si třeba: „Já žádné oteplování necítím.“ Nebo: „Mě počasí vůbec teplejší nepřipadá.“ A to i přesto, že průběžná měření na různých bodech zeměkoule prokazují, že průměrná teplota na Zemi skutečně stoupá. Proč tomu tedy tolik lidí nevěří? Proč si toho tolik lidí nevšímá? K tomu jsem si pro vás připravil takový malý experiment. Familiérně mu říkám žabí experiment. Máme dvě nádoby. V jedné je voda vřící, v druhé voda vlažná. Vhodíme-li do vřící vody žabu, co nám udělá? No ano, zdechne. Uvaří se. A když se náhodou hned neuvaří? Prudce vyskočí a bude nám tady po podlaze skákat jako pominitá. A opařená. Vřící voda se jí zkrátka vůbec nelíbí. Ale co když vložíme žabu, tedy už jinou žabu, do vody vlažné. Vidíte? Nic se neděje. Žába je spokojená. Ve vlažné vodě se cítí dobře. A co udělá, když začneme vodu pomalu zahřívat? Vidíte? Pořád je spokojená. Že se voda zahřívá, si vlastně vůbec nevšimne. Vidíte? Ještě pořád si toho nevšímá. Ještě pořád je spokojená. Pořád si toho nevšímá. A teď? Teď už by možná i ráda vyskočila. Ale už nemůže. A proč? Jednoduše proto, že už je uvařená. Stejně tak, se dámy a pánové, chováme i my k fenoménu globálního oteplování. A přitom každý sám za sebe má dost moci věci změnit. Každý máme tu moc. Na to, abychom... *(Vyhodí ho ze scény. A na ní do popředí umístí ceduli s nápisem: „Gun Club. Pouze pro zvané a členy.“)*

2.

Světu se nedostává prostoru

- BARBICAN: Pánové, světu se prostě nedostává prostoru.
- NICHOL: No ano, nedostává. Dřív ještě bylo nějaké místo. Bylo kam expandovat. Bylo co objevovat. Ale dneska?
- HUNTER: Dneska nic.
- BARBICAN: Nic.
- NICHOL: Vůbec nic.
- BARBICAN: Kde jsou ty časy, co jsme společnými silami pokořili Měsíc. Kdy o slávě našeho Gun Clubu neměl nikdo pochybnosti. Vzpomínáte, kapitáne Nichole?
- NICHOL: No ano, jakpak by ne.
- BARBICAN: Maston s tím tenkrát přišel. S takovým bláznivým nápadem. Že se tam necháme vystřelit z kanónu. V obrovském hliníkovém projektilu. Ten čertovský Maston! Vždycky nějakou roztomilou hovadinu vymyslí.
- NICHOL: Měsíc jsme sice nakonec netrefili, ale zase jsme si, když jsme letěli

kolem, všimli té spousty volných parcel k prodeji.

BARBICAN: No ano. Už ani na Měsíci není prostor. Parcely už Gun Club rozprodal, peníze skoro utratil, s hypotékami pro chudé Američany to taky úplně nevyšlo, a slavná společnost se teď užírá nečinností. I ten kaviár jakoby nebyl, co býval. Vám chutná, Huntere?

HUNTER: Máte pravdu, Barbicane, jeho chuť je mnohem, mnohem mdlejší než bývala.

NICHOL: Ano, ano. Krevety taky. Jejich maso jako by už nebylo, zdaleka nebylo tak vláčné jako dřív.

BARBICAN: A bifteky, bifteky jako by začali z bláta vyrábět. Vidíte, pánové?

HUNTER: Ano. Bifteky jako z bláta. Úplně jako z bláta.

BARBICAN: A co kdybychom si povyprávěli nějaké pěkné historky? Co vy, kapitáne Nichole? Jak vy jste vůbec přišel ke svým dřevěným nohám?

NICHOL: To vám bylo tenkrát v Argentině za státního bankrotu. Před tím jsme vládu podplatili a lidi věcnými argumenty přesvědčili, že důchodové pojištění v soukromých fondech je nejvýhodnější. A když to řachlo, lidi byli naštvaní a křičeli na mě, vážně, sprostě na mě křičeli a takovou velkou sekeru si přinesli a...

HUNTER: To známe.

BARBICAN: Ano, to už jsme slyšeli. A co vy Huntere? Jak vy jste přišel o své pravé oko.

HUNTER: To bylo tenkrát, když se táhlo na divoké súdánské fanatiky. Vojsko bylo vyzbrojeno moc pěknými zánovními kulomety vyrobenými v našich továrnách. Měl jsem tehdy za úkol ověřit, jak si naše zbraňové novinky povedou v bojích o pouštní písek. Skrze padesát tisíc mrtvých domorodců bylo v bitvě u Omdurmanu dosaženo velkolepého vítězství a mě tam v té bitevní vřavě v jednu chvíli padlo do oka zákeřné zrnko písku a...

BARBICAN: Tak to už taky známe.

HUNTER: Súdánci běželi a běželi a vojáci stříleli a stříleli... Byli mladí, plní síly, měli dobré oči a spoustu střeliva... Mládí, to je zkrátka moc pěkné období života.

NICHOL: To známe!

BARBICAN: Nepřišlo vám nikdy zvláštní, že náš Gun Club má přesně čtyři členy, ale jen šest nohou, sedm rukou a sedm očí?

HUNTER: Nad tím se, milý Barbicane, také pozastavujete pokaždé. A my vám na to vždycky odpovídáme, že co by to byl za klub bojovníků v první linii, klub extrémních investorů, kdyby měl plný počet končetin. Vždyť každý si prošel nějakou tou velkolepou bitvou na poli kapitálovém a lecos na něm zanechal. A protože vy jste zatím kompletní, jste také naším předsedou.

BARBICAN: A to ani nemluvím o tom, že třeba Maston, kromě toho, že nemá ruku, má ještě místo části lebky kus kaučuku. Takže má Gun Club vlastně jen tři a půl hlavy.

HUNTER: Ale jaký geniální mozek se pod tím kusem kaučuku skrývá.

NICHOL: Ano, geniální. Už by měl prostě něco vymyslet. Takhle to dál nejde.

BARBICAN: A kdepak je vůbec Maston?

MASTON (*mimo scénu*): Tady jsem přece, pánové! (*Rázně vstoupí.*)

BARBICAN: Ach, drahý Mastone! Konečně!

VŠICHNI (*zpívají a tančí*):

Náš drahý Mastone, hlavo otevřená.
Ty Gun Club zachráníš před ztrátou jména.
Náš drahý Mastone, ty jasné vize máš,
nápadů sršíš,
nečinnost drtíš,
projekty vršíš,
ty génus jsi náš.

Náš drahý Maston nám úkol vymyslí,
ne, z jeho hlavy, netečou nesmysly.
Náš drahý Maston to všechno spočítá,
procenta zisku,
míru risku,
ten Maston, Maston, Maston
génus je náš.

MASTON: Děkuji, děkuji vám přátelé za milé uvítání.

BARBICAN: Ale vy nejdete sám, milý Mastone!

MASTON: To skutečně, bohužel, nejdu, drahý Barbicane.

(*Vstoupí paní Evangeline Scorbitteová.*)

BARBICAN: Kdopak je tato milá osoba? Tato jediná žena v tomto čistě elitním, tedy bílém pánském klubu?

MASTON: Ále, jedna taková kráva.

HUNTER: Ale jděte, Mastone, kráva?!

MASTON: No ano, kráva. Přilepila se a drží se mně jako hovno gatí. Dokonce si mě ta nána chce snad vzít, nebo co?

NICHOL: Ne! Vy, starý mládenec, že byste...

MASTON: Leda tak houby. To ona má jen takový velký voči.

BARBICAN: A jak se vlastně ta kráva, jak říkáte, jmenuje? Má přece nějaké jméno? Tedy jiné, než kráva.

SCORBITTEOVÁ: Pánové, dovoluji, abych se představila, když se k tomu můj milý Maston nemá.

NICHOL: Cheche, milý Maston, cheche.

SCORBITTEOVÁ: Jmenuji se Evangelína Scorbitteová.

BARBICAN: Ne!

NICHOL: Vážně?

HUNTER: Ta Evangelína Scorbitteová?

MASTON: Říkal jsem si, že když už se mi pořád věší na krk, mohl by náš slavný Gun Club ty její miliardy nějak využít.

SCORBITTEOVÁ: Stamiliardy.

MASTON *(ji okřikne)*: Ptal se tě někdo na něco?!

SCORBITTEOVÁ *(zahanbeně a vzrušeně špitne)*: Neptal.

BARBICAN: Milá paní Scorbitteová, snad odpustíte trochu toho... roztržitého chování tak geniálnímu mozku, jako je Maston.

SCORBITTEOVÁ: Je úžasný, vidíte?

BARBICAN: Ano, je úžasný.

NICHOL: Přímo neodolatelný.

SCORBITTEOVÁ: Víte, ještě jsem nikoho tak výjimečného nikdy nepotkala, protože...*(Zpívá.)*

Všichni se pořád lísají k mému kapitálu.
Chrochtají a slintají, když představí si ho.
Komplimenty cákají a podlézají grálu,
o ty já přece nestojím, vždyť tak nudní jsou.

Vždyť já přece sním, o muži zcela pravém.
O někom, kdo ví, po čem mé srdce prahne.
O někom, kdo mnou pohrdá a navrch přidá ránu.
Všech pitomých laskavostí mám už prostě dost.

A tak jistě, pánové, chápete, že jakmile jsem pana Mastona spatřila, byla to láska na první pohled. Řekla jsem si: to je přece pravý muž pro mě. Ani jeden z mých předchozích sedmi manželů se mu nemůže rovnat. Už vůbec nemluvě o tom prvním, po kterém jsem zdědila své základní jmění. To byl úplný chudák. Toho jsem si dokázala vzít jen zásluhou mé nebývale pevné vůle a lásky k penězům.

BARBICAN: Ano, to už teď naprosto chápeme.

SCORBITTEOVÁ: A tak jsem teď tady se svými stamiliardami a ochotna finančně podpořit jakýkoli projekt, který můj milovaný génius vymyslí.

MASTON: Hubu už drž konečně, náno pitomá!

- SCORBITTEOVÁ: Už jsem jako pěna, miláčku.
- BARBICAN: To je velmi, velmi skvělá zpráva, paní Scorbitteová. A když už jsme u těch projektů, Mastone, proč to tak dlouho trvá? Kdy budeme na jižním pólu konečně těžít nerosty a ropu?
- NICHOL: Ano, Mastone! Odpovězte! Finance docházejí a jižní pól taje prostě příliš, příliš pomalu.
- HUNTER: Ano, Mastone. Jak to, že globální oteplování postupuje tak zvolna? Jak jste to spočítal?
- MASTON: Pánové, určitě jsem se nezmýlil. Došlo však nejspíš k několika drobným, možná dokonce zcela zanedbatelným chybám ve vstupních datech, které jsem převzal od jednoho... od jednoho... (*rozčílí se*) no prostě od toho zatraceného, kreténského, idiotského pitomce!
- BARBICAN: Chcete, Mastone, říci, že na obří projekt exploatace jižního pólu, který jsme v celosvětové dražbě, již se účastnil výkvět lidstva a také pár nepodstatných velmocí koupili za jeden tisíc sto padesát šest miliard, jste čerpal informace od nějakého pitomce?!!
- SCORBITTEOVÁ (*se zprudka vrhne s jezdeckým bičíkem v ruce a bije ho*): Ty zpropadená onuce! Jak se opovažuješ mluvit takhle s mým miláčkem!? S mým géniem! S mým nejroztomilejším Mastonem!?
- BARBICAN: Au! Au! Ale paní Scorbitteová..!
- MASTON: Lehneš! Do kouta!
- (Paní Scorbitteová okamžitě poslechne.)*
- Kolikrát jsem ti říkal, že máš svůj bičík nechávat doma?! Kolikrát?! Ty pudeš na vodítko!
- SCORBITTEOVÁ (*vzrušeně*): Ne, na vodítko ne.
- MASTON: Milý Barbicane, dovolu mi to vysvětlit. Ten pitomec zprvu vypadal, že má opravdu tvrdá data. Že se opravdu vyzná. Že je prostě expert. A většinou je na experty přece spoleh. Protože většinou opakují, co potřebujeme, aby opakovali. A ten pitomec na mě působil, že ví o čem mluví. A ten nápad, s kterým přišel byl prostě dokonalý. Potkal jsem ho jednou, když jsem bloumal městem a přemýšlel. Když jsem, jak se říká, hledal inspiraci. A tam na tom náměstí, před úřadem nějaké nepodstatné lokální vlády stál s transparentem „Stop globálnímu oteplování!“ nějaký chlapík a říkal vážně zajímavé věci. A já ho pozval na oběd. A on pozvání přijal.

3.

Zajímavé věci

- OPTIMISTA: Ano, konec světa! Ten právě hrozí. Nebo aspoň světa, jak ho známe.
- MASTON: To je hrozné. Opravdu hrozné.

- OPTIMISTA: Pořád lidem opakuju, že by měli začít hlavně sami u sebe. Protože začít sám u sebe je důležité. Ale všichni by měli začít sami u sebe. I vy, pane Mastone. I vy byste měl začít sám u sebe.
- MASTON: Ano, ano, vždyť já jsem přece připraven začít sám u sebe. Vždyť já už u sebe i začal.
- OPTIMISTA: Opravdu? A třídíte třeba odpad, pane Mastone? Máte energeticky úsporný dům? Solární panely na střeše? Používáte šetrné, obnovitelné technologie? Vy byste si to třeba dovolit mohl.
- MASTON: Ale ano, samozřejmě, to všechno určitě mám. Vždyť já mám skoro všechno. Pro jistotu se na to zeptám služebnictva, ale co nám tedy hrozí?
- OPTIMISTA: Hrozí nám přinejmenším zaplavení rozsáhlých oblastí pevniny. Nejen tichomořských ostrovů, které jsou pár metrů nad mořem, ale i v deltách velkých řek, kde dnes sídlí miliarda obyvatel. Hrozí rozšiřování pouští, hrozí nedostatek pitné vody, hrozí častější extrémní výkyvy klimatu, povodně, sucha, neúroda.
- MASTON: To je strašné, vidíte?
- OPTIMISTA: Ano, strašné. Třeba v rovníkové Africe, kde už je teď narušený cyklus období sucha a dešťů, takže po staletí zaběhnuté principy hospodaření začínají být na nic.
- MASTON: Chudáčci, vidíte? A poslyšte, proč by vlastně měla být zaplavena ta pevnina? (*Šťourá se párátkem v hubě.*) Promiňte, něco mi uvízlo mezi zuby.
- OPTIMISTA: Protože k největšímu oteplení dochází paradoxně na zemských pólech a tam je co?
- MASTON: Proboha, co je zemských pólech?
- OPTIMISTA: Tam jsou obrovská kvanta ledu.
- MASTON: No ano, led, samozřejmě.
- OPTIMISTA: A led dělá, když se oteplí, co?
- MASTON: Au! Ted' jste mě vyděsil. Až jsem se píchnul do dásně.
- OPTIMISTA: Led taje.
- MASTON: No ano, samozřejmě. Led přece taje. To dá rozum.
- OPTIMISTA: A když se k tomu připočte ještě přirozená teplotní roztažnost masy vody v oceánech, může nastat naprostá katastrofa. Mořská hladina se může zvednout až o desítky metrů.
- MASTON: Hrozné. To je prostě hrozné. A to tedy znamená, že třeba na jižním pólu brzy nebude žádný led?
- OPTIMISTA: Ano. To to bohužel znamená.
- MASTON: Páni!

- OPTIMISTA: Máte pravdu. Je to přímo strašlivé.
- MASTON: A za jak dlouho, myslíte, že by k těm katastrofálním důsledkům úplného odlednění mohlo dojít?
- OPTIMISTA: Pane Mastone, obávám se, že úplnému odlednění obou pólů, stojíme téměř tváří v tvář.
- MASTON: Musíte, milý Barbicane uznat, že byl velmi přesvědčivý. A tak jsem získal dojem, že naše investice nemůže vyjít nadarmo.
- BARBICAN: Ale Mastone..!
- MASTON: Ano, vím, chcete říct, že mezi přesvědčivostí a realitou není žádná vazba a že je na tom postavena valná část existence Gun Clubu. Ale on mi připadal prostě zvláštní. Takový... Takový upřímný.
- BARBICAN: Cože?! Upřímný?!
- MASTON: A tak jsem mu nabídl, aby stanul v čele našeho Ústavu pro výzkum globálního oteplování.
- BARBICAN: My máme Ústav pro výzkum globálního oteplování?
- MASTON: Už ano.
- NICHOL: No nazdar!
- BARBICAN: A co na to řekl?
- OPTIMISTA: Ano.

4.

Mastonova trudomyslnost

(V Ústavu pro výzkum globálního oteplování. Maston srdceryvně pláče. Vedle něj sedí Chlebovník a mlčky ho utěšuje.)

- MASTON: Já jsem tak nešťastný! A to není to nejhorší, co mi řekli.
- OPTIMISTA: A co vám ještě řekli?
- MASTON: Řekli mi, že založení Ústavu pro globální oteplování je ta nejpitomější věc, do které se dá investovat.
- OPTIMISTA: Nestydatost!
- MASTON: Ano, nestydatost! Ještě že mám peníze od té nány Scorbitteové.
- OPTIMISTA: To je svatá žena.
- MASTON: Ale houby svatá. Nána je to.
- OPTIMISTA: Ano, samozřejmě, svatá nána.
- MASTON: Jenom nána.

OPTIMISTA: Nic si z toho nedělejte, pane Mastone. Mám pro vás dobrou zprávu. Byl jsem jako zástupce tohoto ústavu osobně přizván do Mezivládního panelu pro klimatické změny při OSN. Není to skvělé?

MASTON (*se rozpláče ještě intenzivněji*): Ano, ano, to je tak skvělé. Ale já bych potřeboval nějaké výsledky, výsledky. Jak je to třeba s tím jižním pólem?

OPTIMISTA: Tak odtamtud mám pro vás dobrou zprávu. Antarktida taje mnohem pomaleji, než se předpokládalo.

MASTON (*vybuchne pláčem*): Tak to je opravdu skvělé!

OPTIMISTA: Ale vzdávat, pane Mastone, vzdávat se nesmíme. Protože k tání opravdu stále dochází. A v obrovském rozsahu. Víte, že jedna z teorií dokonce počítá s prudkým ochlazením na severní polokouli v důsledku změny trasy nebo dokonce zastavení Golfského proudu? A to všechno v souvislosti s klimatickými změnami.

MASTON: Ne! To není možné. Ještě ochlazení!

OPTIMISTA: Ano, další doba ledová. Milý pane Mastone, jednou i vaši kolegové z Gun Clubu určitě pochopí, za jakou záslužnou věc jste se postavil. (*Zpívá. Chlebovník se pohupuje do rytmu. Maston nevěřičně zírá.*)

Já věřím tomu, že přijde den,
kdy lidé oči otevřou.
Kdy pochopí, tenhle zlý sen
a zvolí jinou cestu.

Vždyť jasné je, že takhle to
dále nejde.
A stačí jen málo, co zmůže každý z nás,
a věc se povede.

Vždyť změnit návyky a sebe omezit
to každý zvládne.
Jen rozum v hrsti mít a v srdci cit
sobectví žádné.

A zahlédnout, co v světě je
zlého utrpení.
A to se děje i naší vinou,
Nikdo bez ní není.

Jen kus dobré vůle mít a nechat promluvit
své ryzí lidství.
Stačí ruku k dílu přiložit, stačí jen chtít
a budem zase čistí.

(*Maston nevěřičně zírá. Chvilka rozpačitého ticha. Optimista hmatne po vzorku ledu.*)

OPTIMISTA: To by vás, pane Mastone, mohlo taky zajímat.

MASTON: Co je to?

- OPTIMISTA: Vzorek ledu z Antarktidy. (*Maston opět vybuchne v pláč.*) Pláčete, pane Mastone, protože nevíte, jak důležitou věc pro studium klimatu držíte v ruce. Ten led je starý statisíce let. On i další vzorky z různých epoch Země dokazují, že ještě nikdy nebyla v zemské atmosféře taková koncentrace oxidu uhličitého a dalších skleníkových plynů jako dnes. Právě jejich prudký nárůst způsobuje její oteplování.
- MASTON (*zbystrí*): Vážně?
- OPTIMISTA: A je nutno se domnívat, že za tuto obrovskou koncentraci může především lidská činnost.
- MASTON: Opravdu? A co konkrétně?
- OPTIMISTA: Především spalování fosilních paliv. Ale také obrovský rozmach živočišné výroby, stále rostoucí spotřeba energie, průmyslová výroba, nebývalý rozvoj automobilismu, likvidace deštných pralesů v Jižní Americe a tak dále a tak dále. Prostě všemožné výsledky lidské činnosti, které devastují nejen klima, ale celou zeměkouli.
- MASTON: Chcete říci, že bude-li se třeba automobilismus a spotřeba fosilních paliv více rozvíjet, ledovce a hlavně jižní pól... vlastně například jižní pól jsem chtěl říci, roztají rychleji?
- OPTIMISTA: Ano, to bohužel roztají.
- MASTON (*vytahuje zápisník*): Povídejte.
- OPTIMISTA: Konečné důsledky téhle... téhle...
- MASTON: Čeho?
- OPTIMISTA: ...nenažranosti ovlivní posléze životy nás všech. Ale nejhůře dopadnou brzy... Co brzy! Už dopadají! Už teď dopadají! Na obyvatele těch nejchudších zemí. Třeba rovníkové Afriky, kde už dnes dochází k dramatickým změnám. Na kontinentu, který téměř žádné skleníkové plyny neprodukuje už teď dochází k rozsáhlým hladomorům, k odlesňování, k tvorbě pouští. Rovníková Afrika bude brzy úplně neobyvatelná. Ta území budou bezcenná.
- MASTON: Bezcenná. Zajímavé. (*Zase si dělá poznámky.*)
- OPTIMISTA: Co zajímavé!?! To je naprosto tragické! Chováme se, jako bychom byli pány všeho, a přitom můžeme být nanejvýš pány svého zániku. Chováme se, jako bychom byli schopni pohnout zeměkouli, a přitom jsme jen titěrnou součástí obrovského koloběhu, který se nás jako trapné přítěže bez zaváhání zbaví.
- MASTON (*si píše*): Pohnout zemí. Pozoruhodné. Pokračujte, příteli.
- OPTIMISTA: Pane, Mastone, s tím se musí zkrátka něco udělat. A jsem rád, že jsem konečně narazil na tak osvíceného člověka, jako jste vy. I vaši spolupracovníci jistě jednoho dne pochopí, že srdce z kamene, není hodno myslící lidské bytosti. Že svět je jen jeden a máme ho všichni společný. Nemůžeme s ním pohnout, ale můžeme pohnout sami sebou.

- MASTON: Ale můžeme.
- OPTIMISTA: Co jste říkal?
- MASTON (*energicky vyskočí*): Člověče, vy jste génius!
- OPTIMISTA: To je snad trochu přehnané tvrzení.
- MASTON: Ne, skutečně, vy jste génius!
- OPTIMISTA (*skromně*): Děkuji.
- MASTON: Musím běžet.
- OPTIMISTA: Jsem moc rád, že to chápete, pane Mastone. S vámi vidím, že mé úsilí není zbytečné.
- MASTON: Určitě není milý příteli. A můžu se vás na něco zeptat?
- OPTIMISTA: Ano jistě.
- MASTON: Co to je? (*Ukazuje na Chlebovník.*)
- OPTIMISTA: To je chlebovník.
- CHLEBOVNÍK: Ahóóój!
- OPTIMISTA: O něm vám chci taky říct jednu zajímavou věc.
- MASTON: Snad někdy příště. (*Rychle odejde.*)
- OPTIMISTA: Chtěl jsem vám říct, že chlebovník byl hrozně důležitou... (*Zmlkne, neboť Maston už odešel.*)

5.

Chlebovníkova píseň

(*Recitativ?*)

- CHLEBOVNÍK: Obecně se soudí, že stromy toho moc nenacestují,
že nechodí a tak, protože mají přece kořeny.
Já sám jsem ale důkazem opaku, jak může ctěné panstvo vidět.
Jednoho dne jsem se prostě sebral a šel.
A kam? Prostě někam pryč.
A tak jsem teď tady, abych vám zazpíval,
kudy chodí africké chlebovníky,
chlebovníky jako já.
Neboť je jisté, že jsem také Afričan.
- V jedné africké zemi, kde chlebovníky jako já,
běžně ještě donedávna rostly
a kde jejich plody lidé rádi jedli,
se chlebovníky daly jednoho dne na pochod.
Asi, že jim tam bylo najednou horko,
nebo sucho tam pro ně najednou bylo.

A tak se chlebovníky, jako já, sunuly k severu.

V té zemi jich rok od roku ubývalo až zmizely úplně.

Odešly pryč. Třeba k sousedům.

Lidé by se rádi vydali za svými chlebovníky,

ale už je to na světě tak zařízeno,

že chlebovník prostě při cestě za hranice

nepotřebuje pas a povolení k pobytu.

A člověk ano.

A tak lidé v té zemi zůstali úplně bez chlebovníků

a přemýšleli, čím by jeho výživné plody nahradili.

Moc čím tedy nebylo,

protože se nakonec zdálo,

že toho v té bohem zapomenuté pustině

vůbec roste čím dál míň.

A tak jsem teď přišel sem,

abych to všechno, panu Mastonovi povyprávěl,

kdyby to nebyl tak zaneprázdňený člověk

a nemusel hned zas někam odběhnout.

Ale snad

bude

ještě příležitost.

6.

Věhlasný Gun Club končí s nečinností

(V centrále Gun Clubu. Jeho členové se povalují na pohovkách a v křeslech, podřimují, vzdychají a vykřikují ze spaní. Tlačí je noční můry a stíhají temné chmury.)

BARBICAN: Ach, ten zatracený, Maston!

NICHOL *(ze spaní)*: Jižní pól! Jenom ne, maminko, jižní pól!

HUNTER: Co se to s námi jenom stalo?

BARBICAN: Trosky.

HUNTER: Na horizontu temná mračna.

NICHOL: Maminko! Maminko! Jižní pól já nerad.

BARBICAN: Otevřené hroby.

HUNTER: I rozlomil beránek sedmou pečeť a nastalo na nebi velké mlčení.

BARBICAN: Ten zatracený Maston!

MASTON *(rázně, energicky vstoupí, za ním Scorbitteová s kufry plnými peněz)*: Tady jsem přece, pánové! Dost bylo nečinnosti. Věc je vymyšlena a připravena k uskutečnění! Čeká už jen na odhodlání slavného Gun Clubu, který se před ničím nezastaví.

BARBICAN: Mastone, ty čertovský chlapíku! Ani na chvíli jsem nepochyboval o tom, že to všechno dobře dopadne.

MASTON: Pánové, pohodlně se usad'te. Nichole! Probud'te se!

NICHOL (*se vyděsí a vydá pološilený neartikulovaný výkřik*): Uááááuoááá! (*Nicméně se probudí.*)

MASTON (*ke Scorbitteové*): A ty do kouta! (*Opět k ostatním.*) Pánové! Šou začíná!

7.

Šou začíná

(*Ohňostroj, triumfální hudba, Maston se proměňuje téměř v mága Davida Copperfielda. Nebo možná spíš v pološileného šéfa Microsoftu, Stevea Ballmera [pro inspiraci zde: <http://www.youtube.com/watch?v=wvsboPUjrGc>]. V pozadí sjíždí obrovské plátno, diskotékové koule se roztočí. Začíná pompézní prezentace. Powerpointová. Jak jinak.*)

MASTON: Já vím! Moc dobře vím, nejvěrnější přátelé, věhlasný Gun Clube, co tě trápí. Trápí tě nečinnost. Trápí tě pochybnosti. Trápí tě, že ne všechno jde podle našich představ. Že velká investice, do níž jsme vložili nemalé prostředky, uvízla na mrtvém bodě. Ano, přátelé, proč to neříci přímo, trápí vás, že jižní pól, který jsme za obrovský kapitál zakoupili, ne a ne roztát. Ale nyní! Nyní jsem, přátelé, zde, abych opět povznesl ducha a pověst Gun Clubu k nebesům! A proč? Proč, pánové? Přece proto, že my si to zasloužíme! Zasloužíme! Zasloužíme! A všichni!

VŠICHNI: Zas-lou-ží-me! Zas-lou-ží-me! Zas-lou-ží-me! Zas-lou-ží-me!

MASTON (*ke Scorbitteové*): Ty ne! (*Ostatním.*) Pánové, taje-li jižní pól příliš pomalu, je v našich silách to urychlit? (*Pánové se na sebe trochu rozpačitě dívají.*) Ano! Ano! Je v našich silách to urychlit! Zvýšíme produkci CO₂. Zvýšíme spalování fosilních paliv. Dosáhneme masového rozvoje automobilismu i v těch nejzaostalejších částech světa. Ano! Zrychlíme kácení jihoamerických pralesů. Zvýšíme spotřebu masa. Zlikvidujeme průmysl obnovitelných zdrojů. A to je v našich silách! Opakujte po mně! Je to v našich silách! Je to v našich silách!

VŠICHNI: Je to v našich silách! Je to v našich silách!

MASTON: A to není zdaleka všechno, pánové! Zdaleka všechno! Protože je tady ještě další lahůdka! Delikatesa! V důsledku klimatických změn se značná část Afriky stane zcela bezcennou a nevhodnou k životu. A co my s touto částí Afriky uděláme!? Co my s ní uděláme?! My tu bezcennou část Afriky koupíme! Za pár drobných ji koupíme! (*Nichol se rozpačitě dívá na Huntera a ťuká si na čelo.*) A budeme tak majiteli nejen jižního pólu, pod nímž se to jen hemží všemožnými nerosty a naftou, ale bude nám patřit také bezpočet skvělých parcel a zemědělské půdy! Ano, přátelé, teď se asi ptáte, jak se mohou bezcenné pozemky, na kterých už všichni pomřeli hlady a na infekční choroby nebo z nich utekli, proměnit ve skvělé parcely. Už si asi říkáte, že se ten Maston zbláznil. Ťukáte si na čelo. Já vás viděl, Nichole! Pánové, my pohneme

Zemí. Pohneme Zeměkoulí. Takto! *(Na velkém glóbusu názorně předvede, jak se zemská osa posune. Jižní pól se dostane na pozici jižní Afriky, rovníková Afrika se ocitne zhruba na pozici dnešní Itálie a Evropa zmizí na severním pólu.)* Není moci, která by velkým mužům Gun Clubu znemožnila uskutečnit záměr, jakému v dějinách lidstva není rovno! Ano! My můžeme! My dokonce musíme! Pomalu tající Antarktida se tak dostane do oblasti dnešní jižní Afriky. A udělá co? Co udělá zaledněná Antarktida? Antarktida se konečně stane přístupná těžbě. A bezcenné a námi vlastněné pozemky kolem rovníku se dostanou zhruba na úroveň dnešní Itálie, tedy do mnohem přívětivějších klimatických podmínek. A my je co? No co s těmi rozsáhlými pozemky uděláme?

NICHOL: Obděláme a budeme farmařit?

MASTON: Ale Nichole! Jsme přece obchodníci. Jsme stateční korzáři globálního trhu! My je přece s obrovským ziskem prodáme!

HUNTER: A kam zmizela Evropa?

MASTON: Pobočku v Londýně převedeme do jiného daňového ráje a tím jsou pro nás potíže s Evropou vyřešeny. K obrovským ziskům z dosud nedotčeného bohatství Antarktidy, přidáme navíc zisky z prodeje půdy. Třeba těm Evropanům. Není to dokonalý plán? Který zafinancuje, alespoň zpočátku, tady ta... Scorbittka?

SCORBITTEOVÁ *(užasle)*: Ano, ano, samozřejmě, nejdražší.

(Chvilí panuje napjaté ticho. Barbican zvolna povstane a přistoupí k Mastonovi. Chvilí mu hledí do očí a pak mu položí ruku na rameno.)

BARBICAN: Mastone, ale jak chcete pohnout zeměkoulí?

MASTON: Ale velice jednoduše, milý Barbicane. Přece zpětným rázem výstřelu obrovského děla. Jak jinak?

BARBICAN: *(slavnostně.)* Mastone, ani na okamžik jsem o vaší velikosti nepochyboval. Pánové, náš skvělý Maston je zpět. A my se dáme do práce!

(Všichni radostně vyskočí, zpívají a tančí kolem Mastona a vzápětí ho zvednou na ramena. Na konci písně s ním odskotačí pryč.)

VŠICHNI: Náš drahý Mastone, hlavo otevřená.
Ty Gun Club zachráníš před ztrátou jména.
Náš drahý Mastone, ty jasné vize máš,
nápady sršíš,
nečinnost drtíš,
projekty vršíš,
ty génius jsi náš.

Náš drahý Maston nám úkol vymyslí,
ne, z jeho hlavy, netečou nesmysly.
Náš drahý Maston to všechno spočítá,
procenta zisku,
míru risku,
ten Maston, Maston, Maston,
on génius je náš.

...